

BRALNA PISMENOST IN GEOGRAFIJA

Igor Lipovšek Lenasi

BRALNA PISMENOST KOT PODPORA POUKU GEOGRAFIJE

- Zmanjševanje učiteljeve vloge nosilca informacije
- Nadpredmetna, čezpredmetna in medpredmetna vloga bralne pismenosti
- Ozko pojmovanje bralne pismenosti, če sta ob njej samo še matematična in naravoslovna

POUK GEOGRAFIJE IN BRALNA PISMENOST

- Komplementarnost načel bralne pismenosti in ciljev učnih načrtov ter katalogov znanja geografije
- BP pomeni zbiranje informacij, širše razumevanje, razvijanje razlag, razmislek o vsebini in obliki, vrednotenje
- OECD-jevi sklopi:
 - VEZANA BESEDILA – **pripoved, komentar, opis, utemeljitev, navodilo, dokument, hiperbesedilo**
 - NEVEZANA BESEDILA – **graf, diagram, stolpčni prikaz, preglednica, shema, zemljevid, obrazec, informacijska razpredelnica, vabilo, reklama, potrdilo, certifikat**

(Repež, 2007)

POUK GEOGRAFIJE KOT PODPORA BRALNI PISMENOSTI

- UN našteva prek 20 učenčevih dejavnosti, ki neposredno razvijajo BP
- Komplementarnost metodološkega koncepta geografije (razumevanje, vzročno-posledično povezovanje, učinki in (družbene) posledice) in načel BP
- Komplementarnost besedil (geografskih sporočilnih sredstev) z besedili, ki jih opredeljuje OECD za pomembna

NEKATERE DILEME O POUKU GEOGRAFIJE

- Količina strokovne terminologije in razmerje med znanstvenostjo, poljudno znanstvenostjo in splošnostjo
- Koliko medpredmetnega povezovanja
- Razmerje med veščinami (kar je tudi BP) in vsebinskim znanjem geografije
- Vloga kartografske pismenosti
- Ali obstaja tudi prostorska pismenost?

VIRI

1. Brinovec, S., 2004: Kako poučevati geografijo – didaktika pouka. Ljubljana. ZRSŠ.
2. Gaber, S., Marjanovič-Umek, L., 2010: Bralna pismenost 8- in 9-letkarjev: za premišljeno uporabo rezultatov mednarodnih raziskav znanja. V reviji Šolsko polje, letnik XXI številka 1-2 2010, str. 55-72.
3. Repež M., Štraus M., 2007: PISA 2006 - izhodišča merjenja bralne pismenosti v raziskavi PISA 2006. Ljubljana. Nacionalni center PISA. Pedagoški inštitut,
4. Definicija bralne pismenosti, povzeta po Organizaciji za gospodarsko sodelovanje in razvoj OECD
http://www.oecd.org/pages/0,3417,en_32252351_32235979_1_1_1_1_1,00.html (13. oktober 2011)
5. Strmole, L., 2007: Bralna pismenost v osnovni šoli - pomen knjižne in književne vzgoje na razredni stopnji osnovne šole. Članek v reviji Educa, letnik 16, št. 4/5, str. 17-21.
6. Grosman, M., Pečjak, S., 2005: Znanja in prepričanja slovenskih učiteljev o bralni pismenosti. Članek v reviji Vzgoja in izobraževanje, letnik 36, št. 2/3, str. 39-49.
7. Doupona-Horvat, M., 2006: Izkazana raven bralne pismenosti in šolski uspeh. Članek v reviji Šolsko polje, letnik 17, št. 3/4, str. 27-44
8. Grosman, M., 2010: Kakšne pismenosti potrebujemo za 21. Stoletje. Članek v reviji Sodobna pedagogika, letnik 61, številka 1, str. 16 – 27
9. Sonja Pečjak, Nataša Bucik, Martina Peštaj, Anja Podlesek, Tina Pirc (2010) Bralna pismenost ob koncu osnovne šole – ali fantje berejo drugače kot dekleta? Članek v reviji Sodobna pedagogika, letnik 61, številka 1, stran 86 – 102
10. Kolnik, K., 2011: Učni načrt. Program osnovna šola. Geografija. Ljubljana. Ministrstvo za šolstvo in šport : Zavod RS za šolstvo.
http://www.mss.gov.si/fileadmin/mss.gov.si/pageuploads/podrocje/os/devetletka/predmeti_obvezni/Geografija_obvezni.pdf (12.10.2011)
11. Polšak, A., 2008: Učni načrt. Geografija: gimnazija - splošna, klasična, ekonomska gimnazija. Ljubljana. Ministrstvo za šolstvo in šport : Zavod RS za šolstvo.
http://www.mss.gov.si/fileadmin/mss.gov.si/pageuploads/podrocje/ss/programi/2008/Gimnazije/UN_GEOGRAFIJA_gimn.pdf (12.10.2011)